GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 103. *Joi 9 (21) Maiu* **1885.**

Braşovŭ, 8 (20) Maiu 1885.

Inainte cu vre-o trei sĕptĕmânĭ publicândŭ o scrisóre a unui amicŭ alŭ fóiei nóstre din fostulŭ districtŭ alŭ Năsĕudului, ce figuréză aḑĭ ca parte integrantă a aşa ḑisului „paşalicŭ alŭ lui Banffy,“ i-amŭ pusŭ nisce întrebărĭ în privinţa atitudinei Românilorŭ Năsĕudenĭ.

L'amŭ rugatŭ sĕ ne spună ce facŭ locuitorii din comunele române Năsĕudene faţă cu ilegalităţile vĕdite ce le comite ḑilnicŭ fişpanulŭ (prefectulŭ) Banffy; sĕ ne spună dacă Românii Năsĕudenĭ sunt hotărîţĭ d'a întrebuinţa tóte mijlócele legale spre a face sĕ se curme abusurile de putere ale nŭmitului fişpanŭ?

Astăḑĭ primimŭ unŭ rĕspunsŭ pre care îlŭ publicămŭ în fruntea fóiei din causa importanţei cestiunei ce o tractéză şi la care vomŭ mai reveni.

Amiculŭ nostru ne dă desluşirĭ privitóre la atitudinea politică a Românilorŭ Năsĕudenĭ în generalŭ, dér nu ne rĕspunde directŭ la întrebările de mai susŭ şi ne lasă mai multŭ a trage noi înşine conclusiunile, scriindu-ne următórele:

Domnule Redactorŭ!

Ai multă dreptate, când în primulŭ D-tale din 2 Maiu a. c. Nr. 89 ne întrebĭ: ce facŭ grăniţerii, ómenii de prin ţinutulŭ Năsĕudului, în faţa nedreptăţii, ce o îndură dela stăpânii ḑilei în privinţa limbei? Câtŭ aşŭ fi de fericitŭ şi de mândru, când ţi-aşŭ putea arăta fapte! când aşŭ putea ḑice: iată ómenii!

Suntemŭ în luptă continuă cu stăpânii; ei pe fiecare ḑi se vêră în agrii nostri cu o brasdă mai afundŭ, cum ḑicemŭ noi pe aicĭ, ne strîmtorescŭ către córtă şi-şĭ lărgescŭ ogorulŭ. In duelulŭ iscatŭ între noi şi stăpânĭ, ei dau mereu cu lancea în drépta şi în stânga cu dinţii rînjiţĭ şi noi ne tragemŭ într'una c'unŭ pasŭ îndĕrĕptŭ cătră unghiŭ, fără a ne apĕrá.

In faţa acestei stărĭ de lucrurĭ noi ce facemŭ? Incă o întrebare la care nu potŭ rĕspunde, fiindcă nu facemŭ nimica!

Dar sĕ vedemŭ cine este chiematŭ a paralisa loviturile date. Poporulŭ? Elŭ blândŭ, răbdătorŭ şi pacînicŭ îşĭ caută de trebile lui ḑilnice şi a bună samă la cuibulŭ lui, la vatra lui strămoşéscă nu va lăsa sĕ intre nicĭodată lepra streină, cum n'au suferit'o de atâtea vécurĭ încă nicĭ atuncĭ, când era cu multŭ mai asupritŭ, mai slabŭ şi mai uitatŭ; elŭ se uită la alde acestea şi astăḑĭ cu nepăsare şi 'şĭ ḑice: daţĭ sĕ mérgă, faceţĭ ce vĕ place, eu voiu face cum şciu, cum m'a învĕţatŭ tata şi moşulŭ; elŭ se feresce de strĕinŭ ca de ciumă şi este pentru elŭ orĭ-care strĕinŭ „o latină spurcată“, de care fuge din instinctŭ. E bine séu rĕu, elŭ scie. Unŭ lucru e sigurŭ: elŭ nu urăsce pe strĕinŭ din rĕutate, nu-i face nicĭ unŭ rĕu ci fuge de elŭ, îlŭ încunjură fiindŭ convinsŭ, că strĕinulŭ nu i-a adusŭ şi nu i-a făcutŭ nicĭ odată vr'unŭ bine.

Inteleginţa? Ea rabdă şi înghite; e nepăsătóre. Dér acéstă nepăsare şi-o justifică cu trecutulŭ próspĕtŭ încă; ea scie, că sub absolutismŭ limba germană ajunsese pe aicĭ stăpână,— aprópe totulŭ se lucra numai în acéstă limbă; dar au vĕḑutŭ apoi cum într'o bună ḑiuă—şi încă fără a întreba cineva de noi—acéstă limbă şi-a strînsŭ catrafusele şi s'a dusŭ pre aicĭ încolo la vatra ei de unde a venitŭ. Suntŭ pe aicĭ ómenĭ, carĭ judecă astfelŭ: cum s'au dusŭ Nemţii, se vorŭ duce şi Ungurii, nu din pricina nóstră, ci din pricina lorŭ şi pentru motive politice, carĭ determină schimbările cum nicĭ nu gândescĭ.

Intre ómenii noştri au fostŭ încă de pe la introducerea sistemului actualŭ şi mai suntŭ şi astăḑĭ unŭ soiu de „viitoriscĭ“, ómenĭ carĭ au aflatŭ de bine a merge cu stăpânii în tóte afacerile, în credinţă că şi stăpânii vorŭ merge cu noi şi ca la nisce „ticăloşĭ Măria ta“ ne vorŭ da pace sĕ ne chivernisimŭ după vechiulŭ nostru obiceiu, sĕ ne desvoltămŭ cum vomŭ sci şi cum ne vorŭ ajută puterile nóstre, bine înţelesŭ fără a aşteptá ajutorulŭ streinŭ.

Interesele materiale, proprii acestui ţinutŭ, carĭ trebuia apĕrate de lăcomia streină, au fostŭ totdéuna fantoma, cu care acestŭ soiu de ómenĭ au isbutitŭ a dá stăpânilorŭ dela 1867 încóce totŭ deputaţĭ guvernamentalĭ, séu celŭ puţinŭ a se ferí sĕ nu-i arunce acolo vr'unulŭ oposiţionalŭ fie şi Ungurŭ.

Dar har Domnului! Inalta nóstră oblăduire a sciutŭ convinge pe aceştĭ ómenĭ despre bunele intenţiunĭ faţă cu noi; loviturile ḑilnice suntŭ totŭ atâtea dovedĭ de marea dragoste către noi cei plecaţĭ, care dragoste merge până a ne strânge la sînŭ, cum îşĭ strânge moimiţa feţii sĕi până crépă.

Inalta stăpânire a sciutŭ rărí pe acestŭ soiu de slugĭ plecate. Apoi vei sci, d-le Redactorŭ, că şi pe aicĭ sunt cărturarĭ micĭ şi cărturarĭ marĭ. Intre cei micĭ o parte suntŭ cu multŭ mai micĭ, decâtŭ sĕ pótă opune óre-care resistenţă loviturilorŭ îndreptate în contra nóstră; ér altă parte din ei nu mai potŭ lucra fiindŭ siliţĭ a merge la poruncă, ca să nu fie aruncaţĭ pe stradă.

Ne mai rĕmâne puţinii independenţĭ, între carĭ membrii comitetului comitatensŭ, ómenĭ destulŭ de zeloşĭ şi bunĭ apĕrătorĭ, dela carĭ amŭ aşteptatŭ şi aşteptămŭ, ca în unire cu membrii saşĭ sĕ 'şĭ rĕdice la tóte ocasiunile graiulŭ pentru apĕrarea drepturilorŭ călcate,

Salutare!

—○—

Sibiiu 5 (17) Maiu 1885.

In timpulŭ presentŭ de grea încercare pentru poporulŭ românŭ ce locuesce pe teritorulŭ ţĕrilorŭ de sub coróna S-tului Stefanŭ, douĕ tĕrĕme i-a rĕmasŭ de esploatatŭ, pe care se póte validita, şi aceste suntŭ celŭ culturalŭ şi economicŭ. Din viaţa publică şi în genere de pe tĕrĕmulŭ politicŭ amŭ fostŭ aşa ḑicêndŭ scoşĭ fără veste prin constelaţiunile dela 1867. Situaţia cea grea ce ni s'a creatŭ nouĕ Românilorŭ la anulŭ amintitŭ în curgerea timpului ni s'a înăspritŭ prin dispoşiţiunĭ ulterióre, carĭ s'au adusŭ suptŭ presiunea şovinismului ce domnesce cu vĕditulŭ scopŭ de a eludá dispoşiţiunile acelorŭ legĭ, carĭ la inaugurarea erei aşa numite constituţionale s'au fostŭ adusŭ ca unŭ felŭ de concesiune naţionalităţilorŭ nemaghiare.

Una dintre concesiunile ce s'au făcutŭ naţionalităţilorŭ, a fostŭ garantarea libertăţii de pressă prin îndrumarea delictelorŭ ce s'ar puté comite prin ea la curţile cu juraţĭ. In specialŭ pentru garantarea libertăţii de pressă în Transilvania cu privire la pressa nemaghiară, a contribuitŭ curtea cu juraţĭ din Sibiiu, care a avutŭ totdéuna tăria sufletéscă de a se emancipá de sub influinţa şi presiunea şovinismului maghiarŭ şi a-şĭ enunţá verdictele sale fără nicĭ o considerare, după a sa cea mai bună sciinţă şi consciinţă. Şi pentru că în modulŭ acesta a contribuitŭ la susţinerea unui dreptŭ esenţialŭ constituţionalŭ, ea este astăḑĭ pedepsită prin cassare.

Chiar şi împrejurarea acésta ne dovedesce tendinţa ce domnesce în cercurile hotărîtóre şi scopulŭ ce se urmăresce. Sugrumarea libertăţii de pressă este ultima lovire, ce se dă naţionalităţilorŭ cu privire la activitatea lorŭ pe tĕrĕmŭ politicŭ.

Nu voimŭ sĕ renunţămŭ la activitate întinsă şi de acum înainte pe tĕrĕmulŭ politicŭ, înse pentru de a puté susţiné lupta grea ce ni se impune pe acestŭ tĕrĕmŭ, — avemŭ lipsă de o cultură intensivă a inimei şi a intelectului şi de emancipare economică. Căcĭ numai atuncĭ vomŭ puté susţiné lupta, décă inaintaţĭ în cultură şi independenţĭ materialicesce, vomŭ voi şi vomŭ puté sĕ ne espunemŭ pentru interesele poporului nostru. Ce atinge tĕrĕmulŭ culturalŭ, confesiunile nóstre cu ajutorulŭ unorŭ fundaţiunĭ ce suntŭ în deosebĭ menite a promová cultura la poporulŭ nostru îşĭ facŭ încâtva datorinţa, dacă vomŭ considerá vitregitatea timpului de aḑĭ şi puţinele mijlóce materiale de carĭ dispunĕ.

Mai rĕu amŭ statŭ pe tĕrĕmulŭ economicŭ. Pentru de a înaintá pe acestŭ tĕrĕmŭ cu óreşĭcare resultatŭ, se cere neapĕratŭ desfăşurarea unui creditŭ, ce ar face posibilŭ ameliorarea stării materiale la poporulŭ nostru. Cu scopulŭ acesta s'a înfiinţatŭ înainte cu vre-o 13 anĭ institutulŭ de creditŭ şi economii »Albina« şi cu plăcere constatămŭ, că în timpulŭ mai din urmă în mai multe cetăţĭ, locuite în parte de Românĭ, s'au făcutŭ pornirĭ ce numai urmărĭ bune potŭ avé în astă privinţa. Institutulŭ »Albina« în decursulŭ timpului de când esistă a desvoltatŭ o activitate cu cele mai îmbucurătóre resultate. Meritulŭ de a fi obţinutŭ aceste resultate este a se datorí în cea mare parte regretatului directorŭ Visarionŭ Romanŭ, care fără veste a fostŭ răpitŭ prin crunta mórte din mijloculŭ nostru. Pentru ca resultatele activităţii institutului sĕ fie şi de acum înainte atâtŭ de mulţămitóre ca şi până acum, se recere ca în fruntea institutului sĕ fie pusă o astfelŭ de persónă, care pe lângă cunoşcinţe technice pe tĕrĕmulŭ economicŭ financiarŭ, sĕ posédă atâtŭ încrederea publicului în generalŭ, câtŭ şi a acţionarilorŭ în specialŭ, a cărorŭ avere se administréză sub conducerea lui.

Direcţiunea institutului, care conformŭ statutelorŭ alege în cerculŭ sĕu de activitate de directorulŭ esecutivŭ, va avé decĭ sĕ-şĭ pună încrederea într'o astfelŭ de persónă, care întrunesce calităţile amintite şi afară de aréstă avêndŭ şi óreşĭ care pracsă s'o susţină în afacerile financiare. Căcĭ multŭ va depinde cu privire la bunulŭ renume alŭ institutului, décă persóna ce va fi chemată la acestŭ postŭ va fi cu încredere întimpinată din partea publicului. Pe câtŭ scimŭ noi deocamdată loculŭ de directorŭ esecutivŭ este numai în modŭ provisoricŭ ocupatŭ, până ce direcţiunea se va putea decide pentru definitiva lui întregire. Combinaţiunĭ cu privire la persóna fiitorului directorŭ suntŭ mai multe.

Luptătorulŭ.

—○—

SCIRILE ḐILEI.

Maialulŭ scólelorŭ centrale române de aci, ce s'a ţinutŭ erĭ în Stejerişŭ, a fostŭ strălucitŭ. Rareorĭ s'a vĕḑutŭ atâta lume din tóte clasele societăţii şi atâta animaţiă. Pe lângă jocurile tinerimei, între care s'au jucatŭ »căluşerulŭ« şi „bătuta« de unŭ frumosŭ numĕrŭ de studenţĭ îmbrăcaţĭ în costume naţionale, »hora« şi alte jocurĭ românescĭ adunase poporulŭ într'unŭ cercŭ fórte mare. Nu credemŭ, că a pututŭ fi sufletŭ de omŭ, care sĕ nu fi dusŭ cu sine cele mai plăcute impresiunĭ dela maialulŭ de erĭ.

—0—

Cu privire la rĕspunsulŭ ce l'a datŭ primarulŭ Braşovului d. Brennerberg asupra broşurei d-rului Ignaz Weiss, despre care amŭ amintitŭ în articolulŭ „Afaceri comunale« din numĕrulŭ trecutŭ, autorulŭ broşurei, printr'o declaraţiune publicată în »Kronst. Ztg.,« susţine cele scrise în broşură şi ameninţă la sfârşitŭ, că printr'unŭ şirŭ de articole în „Brassó« va dovedi cele cuprinse în broşură cu casurĭ concrete.

—0—

Camera comercială din Braşovŭ a ţinutŭ în 14 şi 15 Maiu n. împreună cu camera comercială din Clusiu şedinţe pentru a se consultá asupra reinoirii convenţiunii comerciale cu România. Conferinţa a stabilitŭ cu privire la interesele Transilvaniei scăderile şi dorinţele faţă cu convenţiunea existentă a doveditŭ, că tarifulŭ vamalŭ actualŭ e în dauna intereselorŭ comerciale ale Transilvaniei. Membrii conferinţei au suspendatŭ şedinţele pentru 10—22 ḑile, ca sĕ'şĭ câştige datele necesare pentru indicarea concesiunilorŭ ce ar fi de a se exopera dela România în interesulŭ comerciului şi alŭ industriei nóstre. Resoluţiunile luate, conferenţa le va aşterne ministerului pentru ca sĕ le iee în considerare cu ocasiunea reinoirii convenţiunii nouĕ.

După cum spune „Ellenzék,« cetăţénulŭ Hoffmann, mare comerciantŭ de articlole de băcăniă în Pesta, are unŭ agentŭ de afacerĭ românŭ şi trimite la Cluşiu scrisorĭ de afacerĭ în limba germână. Când agentulŭ sĕu Chirilŭ Nicolescu sosì în Cluşiu, comercianţii ungurĭ ĭi spuseră, că dacă vrea sĕ 'şĭ priméscă banii dela ei, sĕ le înveţe şi limba lorŭ, şi astfelŭ ilŭ refusară.

—0—

»Opinca« este numele unei foi pentru interesele culturalĭ şi economice ale poporului românŭ. Apare în Reşiţa-montană din Bănatŭ în fiecare Duminecă. Ii urămŭ »Opincei« viéţă lungă şi succesŭ.

—0—

»Bd. Tgbl.« dela 16 Maiu n. scrie, că în capitală şi în multe părţĭ ale ţĕrii a ninsŭ, aşa că dispare aprópe orice nădejde de o bună recoltă. Totŭ atâtŭ de nefavorabile suntŭ şi raportele din Austria de susŭ şi de josŭ, din Boemia, Moravia şi Galiţia, unde frigulŭ şi furtunele au pricinuitŭ mare rĕu sĕmĕnăturilorŭ, viilorŭ şi pomilorŭ

—0—

Ministrulŭ ungurescŭ de comunicaţiune va visita după Rusalii comitatulŭ Hunedórei. Scopulŭ călĕtoriei este inspectarea pasului Surducŭ ce duce în România.

—0—

Ungaria e pusă la vêndare. In pavilionulŭ »Societăţii pe acţii a tipografiei pestane« dela esposiţiune se citescŭ următórele pe o firmă: »Chr. Mannsfeld Raudnitz. **Singurulŭ vêndĕtorŭ alŭ Ungariei** Max Dessauer n Budapesta.«

—0—

Cetimŭ în »Naţiunea« dela 6 Maiu: »Teatrulŭ naţionalŭ este aḑĭ în sĕrbătóre, elŭ inaugurézá astă-séră o nouă eră pentru arta dramatica în România. Pentru prima óră pe scena românéscă se va jucá o operă în limba românéscă de către artiştĭ românĭ. Graţiă străduinţelorŭ fără pregetŭ ale d-lui G. Ştefănescu s'a putută monta şi distribui rolurile operei lui »Donizetti,« „Linda de Chamounix,« tradusă de d. Bagav. Printre executanţĭ vedemŭ pe d-nii St. Iulianŭ, Cairetti, d. Teodorescu, Gabrielescu, Băjenaru, pe d-na Al. Ştefănescu (Gavala) şi pe d-şóra Carlotta Leria, care va cânta rolulŭ Lindei.«

Conferinţa colectivă profesorêscă din Blaşiu.

In Nr. 88 alŭ fóiei nóstre amŭ arătatŭ, după „Fóia scolastică," că la 8 Aprilie profesorii dela gimnasiele din Blaşiu, Beiuşiu şi Năsăudŭ s'au întrunitŭ în Blaşiu într'o conferinţă, în care s'au desbătutŭ diferite cestiunĭ scolare, deja cunoscute de cetitorii noştri din numĕrulŭ amintitŭ. Dămŭ aḑĭ discursulŭ, cu care directorulŭ gimnasialŭ din Blaşiu, I. Antonelli, a deschisŭ conferinţa:

Onoraţĭ domnĭ directorĭ, profesorĭ şi iubiţĭ confraţĭ!

Trăimŭ în lumea asociaţiunilorŭ, când teoria dândŭ mâna cu pracsa produce resultatele cele mai admirabile pe tóte terenele progresului vieţii omenescĭ. Eu nu credŭ că ar puté sĕ existe vr'unŭ bărbatŭ inteligentŭ şi înarmatŭ cu tóte facultăţile raţiunii sănĕtóse, care sĕ cuteze a contradisputa acestŭ adevĕrŭ în generalŭ astăḑĭ recunoscutŭ.

Idea asociaţiunilorŭ profesorale nu este o apariţiune momentană şi aşa ḑicêndŭ prea grăbită, căcĭ acésta în Ungaria s'a născutŭ mai înainte de ḑece anĭ, ba în anulŭ trecutŭ 'şĭ-a serbatŭ primulŭ sĕu iubileu, ér la noi începuse a rĕsări cu ceva mai nainte, dér nu s'a putută realisa pentru împrejurărĭ şi cause nedependente dela noi. Conînţelegerile însĕ au decursŭ între direcţiunile greco-catolice şi greco-orientale, ba adeseorĭ au fostŭ chiar şi obiectulŭ cónversaţiunilorŭ private între profesorii acestorŭ gimnasii.

Excelenţa Sa dlŭ ministru de culte şi instrucţiune publică, cunoscêndŭ multifariile nóstre indigenţe (?) şi precumpĕnindŭ, că în douĕ-trei ḑile este preste putinţă a se îngriji de suplinirea tuturorŭ acestorŭ lipse, în hârtiă ce a adresatŭ Ilustrităţii Sale d-lŭ directorŭ scol. supremŭ şi totodată denumitŭ şi comisarŭ regescŭ pentru actulŭ presentŭ, ḑicŭ în hârtia ddto 10 Martie a. c. Nr. 2917, ne concede ca sĕ ne întrunimŭ în acéstă conferenţă, ba ne face şi prospecte, că dacă ne vomŭ face şi statute şi acelea le vomŭ subşterne locurilorŭ mai înalte spre aprobare, pe viitorŭ vomŭ puté conveni şi fără concesiune prealabilă.

Acéstă concesiune este fórte preţuită în ochii noştri, deşi de astădată este concésă după cum amŭ cerutŭ noi între marginĭ fórte restrânse şi óre-cum condiţionézá viitórele nóstre întrunicĭ dela stricta rĕmânere între marginile legii şi ale obiectivităţii, ceeace nicĭ că se póte aştepta altcum, de órece noi ca crescĕtorĭ ai junimii scolastice nu ne putemŭ ocupa cu veleităţile politice ale ḑilii, şi nicĭ s'ar cuvenì a o faca în aceste timpurĭ critice nicĭ când amŭ puté, căcĭ nu noi suntemŭ chemaţĭ a înfige varga asupra acestorŭ cestiunĭ ale viitorului. Ţinêndu-ne între aceste limite ale obiectivităţii putemŭ aştepta că ni se va concede, ca viitórele nóstre întrunirĭ sĕ le putem ţiné pe o scară mai întinsă.

Istoria întrunirii nóstre de astăḑĭ a trecutŭ prin multe şi diverse fase. Aceste cugetŭ a fi bine a le cunósce cu toţii, ca sĕ ne putemŭ orienta. Pentru acésta le voiu atinge şi cu acéstă ocasiune întru cât este de trebuinţă, aşa ḑicêndŭ per summos apices. Mai ântêiŭ administraţiunea fondurilorŭ grăniţerescĭ dela Năsĕudŭ ca patronatulŭ gimnasiului nostru de acolo, cu hârtia de ddto 14 Noembrie 1884, Nr. 163, a cerutŭ dela veneratulŭ consistorŭ metropolitanŭ sĕ mijlocéscă, ca profesorii dela tóte gimnasiele române din Ungaria sĕ se constitue câtŭ mai curêndŭ într'o reuniune, în care în prima liniă sĕ se ocupe cu prelucrarea şi edarea manualelorŭ ce ne lipsescŭ séu nu s'au aflatŭ de acomodate şi corĕspunḑĕtóre scopului, declarândŭ totodată că ei au recercatŭ şi patronatele gimn. gr. or. ca sĕ se învoéscă la acésta.

Acéstă hârtiă s'a comunicatŭ Veneratului Ordinariatŭ gr. cat. de Oradea-mare. Acesta cu dtto 6/11 Nr. 2322 este de părere, că după-ce greco-orientalii încâtŭ pentru organismulŭ lorŭ se deosibescŭ de instituţiunile nóstre gr.-catolice, Excelenţa Sa Domnulŭ Metropolitŭ sĕ binevoiască a resolví propunerea patronatului din Năsĕudŭ într'acolo, ca sĕ se dispună a lua parte la acéstă conferenţă numai corpurile profesorale din provincia metropolitană de Alba-Iulia. Intru aceste ajungêndŭ la cunoscinţa d-lui ministru de culte şi instrucţiune publică faima, că în Blajŭ se intenţionézá a se ţiné o întrunire profesorală, acesta încunosciinţézá despre acésta pre d. comisarŭ exmisŭ, cerêndu'i totodată şi lămurirĭ detailate asupra acestui obiectŭ.

In urma acestora direcţiunea gimnasială de aci la mandatulŭ expresŭ alŭ Excelenţei Sale d-lui Metropolitŭ cere dela Ilustritatea Sa d. directorŭ supremŭ. lămurindŭ afacerea întrunirii profesorale intenţionate, ca Ilustritatea Sa sĕ întrevină la ministru pentru obţinerea concesiunii acestei întrunirĭ, pre care d. ministru sub numĕrulŭ memoratŭ a şi conces'o.

Scopulŭ acestei întrunirĭ este în prima liniă îngrijirea de compunerea şi edarea manualelorŭ ce ne lipsescŭ séu nu suntŭ corĕspunḑĕtóre prescriptelorŭ mai înalte. Compunerea lorŭ se va uşura prin conlucrarea comună, ér partea materială a tipăririi lorŭ încă se va asigura, dacă ne vomŭ înţelege a le introduce în tóte trei gimnasiele nóstre şi aşa putemŭ avé prospecte sigure, că vomŭ afla uşorŭ şi editorĭ. De ne va rĕmâné timpŭ, credŭ că arŭ fi de lipsă sĕ ne înţelegemŭ şi despre planulŭ de lecţiune alŭ limbei române şi maghiare, precum şi asupra unorŭ cestiunĭ didactice generale.

Bine aţĭ venitŭ dar Domnilorŭ în mijloculŭ nostru, vĕ salutămŭ la acéstă vreme cu salutările cele mai cordiale, dorindŭ din inimă, ca resultatulŭ întrunirii nóstre sĕ corĕspundă pre deplinŭ scopului, care este înaintarea şi progresulŭ scólelorŭ nóstre în totŭ respectulŭ. Cu acestea declarŭ şedinţa deschisă şi propunŭ sĕ ne constituimŭ, rugându-vĕ sĕ vĕ alegeţĭ unŭ preşedinte şi doi notarĭ.«

De pe ţĕrmurulŭ Mureşului, 5 Maiu 1885.

Năpăstuirea poporului nostru. — S'au descrisŭ în mai multe rêndurĭ în ḑiarele nóstre starea tristă şi de plânsŭ a poporului nostru. S'a făcutŭ apelŭ la purtătorii de patrahire şi la inteligenţa mirénă, ca sĕ se împulpeze spre a împedecá rĕulŭ şi a mântuí poporulŭ. Dér se vede că s'a bătutŭ tóca la urechile surdului; căcĭ rĕulŭ a crescutŭ, şi încă cu repeḑiciune cum cresce unŭ cocoloşŭ de néuă în fuga lui pe dealŭ în josŭ totŭ mai mare, prinḑêndŭ totŭ mai multă néuă pe elŭ, şi astăḑĭ starea poporului este aprópe ruinată.

Că preoţimea nóstră este şi a fostŭ în prima liniă chiemată a vĕrsa poporului lumină, a-lŭ scutí de curselе şi apucăturile Jidanilorŭ şi a altorŭ împetriţĭ, este afară de tótă îndoiala, deórece ea stă în atingere continuă cu poporulŭ şi are cunoscinţă deplină despre referinţele, starea şi despre purtarea fiecăruia poporanŭ, şi este în posiţiune de a dá poporenilorŭ învĕţătura şi din fruntea altariului, ér poporenilorŭ singuraticĭ între 4 ochĭ şi la casele lorŭ. Insĕ nepăsarea, o spunemŭ, însoţită de inerţiă, onóre esceptiunilorŭ, între protopresbiterii şi preoţii noştri este mare.

Amintescŭ la loculŭ acesta, că înainte de acéstă cu mai mulţĭ anĭ era în o comună cu locuinţa protopresbiterului localŭ şi tractualŭ o moşiă frumósă de vêndutŭ. Am căutatŭ întâlnirea cu respectivulŭ d. protopresbiterŭ şi la întâlnire i-am făcutŭ cuviinciósa propunere, ca sĕ îndemne pe săteni şi în casŭ necesarŭ sĕ mijlocéscă şi asociarea unorŭ locuitorĭ mai avuţĭ din satele vecine — spre cumpĕrarea acelei mosii şi am primitŭ rĕspunsulŭ: »de aşŭ puté aşŭ cumpĕrá-o eu.« Dênsulŭ însĕ n'a putut'o cumpĕrá, mai târḑiu a cumpĕrat'o unŭ strĕinŭ.

Ce bine şi frumosŭ era sĕ se fi mişcatŭ acelŭ d-nŭ protopresbiterŭ, sĕ se fi pusŭ în fruntea sĕtenilorŭ ca cumpĕrătorŭ, căcĭ atuncĭ comuna câştiga unŭ teritorŭ — hotarŭ — întinsŭ, din care chiar şi domnia sa putea căpĕtá o parte bunişóră ca adausŭ la posesiunea d-sale; apoi bunăstarea poporenilorŭ este şi în interesulŭ domnilorŭ protopresbiterĭ şi preoţĭ şi dênsulŭ îşĭ câştigá titlulŭ justŭ de omŭ activŭ şi promovătorŭ de binele poporului.

Este vai de bieţii ţĕranĭ fără posesiune séu nu cu posesiune de ajunsŭ la câmpŭ, deórece marii proprietarĭ suntŭ în cea mai mare parte lipsiţĭ de simţulŭ umanŭ, lipsiţĭ de milă, încâtŭ sciindŭ pe bieţii sĕtenĭ necesitaţĭ de a luá pămênturĭ în parte, oferescŭ de acelea în ¼ parte, şi sciu ⅓ parte dintre sĕtenĭ, carĭ au fostŭ siliţĭ a luá şi aşa! Apoi facă'şĭ oricine ideă, décă rodulŭ se împarte în 4 părţĭ egale, 3 părţĭ le ia posesorulŭ şi numai ¼ parte celŭ ce ţine loculŭ în parte, ce dobênde póte avé elŭ după sudórea de peste véră! Astorŭ ómenĭ nu le convine ḑisa germană »leben und leben lassen« (sĕ trăiescĭ şi sĕ laşĭ şi pe alţii se trăiască), şi aşa nicĭ nu merităzá a fi puşĭ, şi nu-i putemŭ pune la altŭ locŭ decâtŭ alăturea cu Jidanii (lipitóre), şi écă între ei se află şi unŭ posesorŭ românŭ, pre care, d'astădată nu lŭ numescŭ. X.

(Va urmá).

CORESPONDENŢA NÓSTRA DIN COMITATE.

De pe Crane, la 1 Maiu 1885.

Domnule Redactorŭ!

Partea aceea a comitatului Solnocŭ-Dobêca, care mai de multŭ se numea Crane, atâta e de nepăstuită, încâtŭ nicĭ celŭ mai desterŭ condeiu nu i-ar putea scrie tóte nĕcazurile. — Cranenii noştri mai cu sémă prin jidovii cămătarĭ au ajunsŭ în mare parte la starea de proletarĭ. — Aicĭ avemŭ între alţii şi unŭ notarŭ de jidovŭ alesŭ acum doi anĭ într'unŭ modŭ de miratŭ. Dênsulŭ pe lângă salarŭ, cuartirŭ şi pauşale de cancelariă ce le are regulate şi cari se urcă la 500 fl., — îşĭ mai făuresce şi alte pauşale de cancelariă de 40—50 fl., firesce sub diferite numirĭ de tipăriturĭ estraordinare, şi mai codesce pentru spesele de călĕtoriă 25—30 fl. şi ţine 2 servitorĭ, îşĭ face mobile scumpe ş. a. Banii şi-i scóte dênsulŭ din cassele comunale în loculŭ lorŭ depune chitanţe, care cu ocasiunea întregirei raţiociniilorŭ comunale le viresce între celelalte posiţii, căcĭ membrii comitetelorŭ comunale nu sciu face deosebire între chitanţele accesibile şi neaccesibile. E de însemnatŭ, că cărturarii preoţĭ şi mirenĭ, cari nu sunt pe struna domnilorŭ dela putere, cari arŭ face resistinţă la asemenĭ ocasiunĭ, — sub diferite pretexte au fostŭ şterşĭ din numĕrulŭ membrilorŭ, până când jupânii crăşmarĭ sunt tare protegiaţĭ. Caracteristicŭ e că unii dintre membri nicĭ nu sciu în ce séră s'a făcutŭ şi subscrisŭ raţiociniulŭ (darea de sémă) anualŭ, numai audŭ că s'au făcutŭ erogaţiunĭ (cheltuelĭ) de sute de florenĭ. — Décă domnilorŭ dela comitatŭ nu le e frică de Dumneḑeu că din paralele bietului Românŭ, câştigate la lucrulŭ câmpului în Cluşiu şi în Deşiu şi incurse în repartiţiă, întrebuinţézá pe losurile şi acţiile teatrului maghiarŭ, pe acţiile căiei ferate a liniei someşane, pe fóia Domnilorŭ sale »Szolnok-Doboka« — o grămadă de banĭ, din care causă ni s'a urcatŭ repartiţia la 55%; — ḑicŭ, décă nu le e frică de Dumneḑeu a'şĭ face tóte pe placŭ, celŭ puţinŭ sĕ nu concédă acésta şi notarilorŭ subalternĭ.

Argus.

Dare de sémă şi mulţămită.

Făgăraşŭ, 7 Maiu 1885 v.

Reuniunea femeilorŭ gr. or. romane din Făgăraşŭ şi giurŭ a întocmitŭ la 2 Maiu c. v. în favorulŭ fondului sĕu o petrecere de jocŭ împreunată cu tombolă. Obiectele de câştigŭ ale tombolei, în urma unui apelŭ din partea comitetului acestei reuniunĭ, s'au donatŭ de următórele dómne, domnişóre, câţĭva domnĭ din Făgăraşŭ, pre carĭ pentru darea de sémă a nóstră le publicămŭ.

Luisa Grămoiu: douĕ talere de porţelanŭ şi douĕ pahare de florĭ pentru salonŭ; Elisabeta P. Popŭ: o corfiţă pentru póme, unŭ talerŭ de sticlă pentru fragĭ şi o icónă colorată; Zinca Romanŭ: unŭ tablou „Andreiu Murĕşanu" şi o carte »Actele conferinţei electorale din Sibiiu 1884«; Iuliana Gabalini: şépte pahare de sticlă pentru şampaniă şi o sarniţă de sticlă argintiă; Elena Toma: o corfiţă pentru pâne, o chibritelniţă, douĕ păhărele de florĭ din ghipsŭ, o sălăriţă de porţelanŭ, o periniţă pentru ace, o piperniţă din porţelanŭ, douĕ fundurĭ de perină şi douĕ pahare aurite pentru florĭ; Anastasia Popescu: unŭ necesierŭ, unŭ domino, o sarniţă de sticlă, unŭ paharŭ auriu de sticlă, unŭ paharŭ de florĭ şi o chibritelniţă; Aneta Stoica: o taţă (tavă) de lampă din harasŭ, douĕ pahare de sticlă pentru apă şi o tabachere; Luisa Făgărăşanŭ: unŭ fundŭ de perină; Zinca Pandrea: unŭ paharŭ de sticlă şi şése linguriţe de cafea; Maria Chişerénŭ: o zaharniţă de sticlă argintiă; Maria Constantinŭ Popŭ: o corfiţă cu póme şi doi papagalĭ din ghipsŭ şi şése lingurĭ de lemnŭ; Iudita Negrilă: unŭ picsemŭ de porţelanŭ şi o cenuşerniţă de ţigărĭ; Maria D. Damianŭ: o pungă de mătase pentru banĭ, o ţiitóre de tutunŭ, unŭ talerŭ pentru cenuşa de ţigară, o scobitóre de dinţĭ, unŭ paharŭ de porţelanŭ pentru florĭ şi o frunḑă de stejarŭ din porţelanŭ; Elena V. Popŭ: o corfiţă de póme, şése talere de porţelanŭ, unŭ filigeanŭ de porţelanŭ pentru cafea, o chibritelniţă, o ţiitóre de orologiu şi douĕ broşe; Maria Florea: trei filigene cu farfurii de porţelanŭ pentru cafea şi o corfiţă pentru bilete de visită; Maria Grama: o figură pe masă de ghipsŭ; Victoria Aronŭ: o corfiţă pentru bilete de visită şi o chibritelniţă din bronzŭ; Hareta Popescu: o mapă brodată pentru scrisŭ, unŭ şurţŭ brodatŭ-ţĕsătură propriă, unŭ talerŭ de póme argintiu şi douĕ fundurĭ de perină; Valeria Alutan: douĕ taşce de banĭ—manufactură propriă—

şi o tăviţă de lampă; Silvia Cipu: o periniţă de ace, o pĭreche de legăturĭ de ciorapĭ. — manufactură propriă — şi douĕ păhăruţe verḑĭ aurite; Nicolae Popovicĭ, calfă; o cutiĭ cu săpunŭ; George Gollianŭ, comerciante: unŭ călimărŭ auriu de porţelanŭ, o cană de masă din porţelanŭ, o tasă (tavă) de presentantŭ şi o tabachere; Iónŭ Podgursky, têmplarŭ: o ţiitóre de póme şi o preserătóre de zaharŭ, ambe de sticlă; Trepches Heinrich, directorŭ poliţienescŭ: unŭ vasŭ de florĭ şi o solniţă (sârniţă), ambe din sticlă. Celŭ mai preţiosŭ obiectŭ pentru acéste tombolă: unŭ serviţŭ de pahară cu sticlă pentru vinŭ s'a cumpĕratŭ din caseta propriă a on. dómne: Anastasia Popescu, Elena V. Popŭ, Maria C. Popŭ, Aneta Stoica, Maria Florea, Maria Cipu, Elena Toma şi Maria Eiserŭ, contribuindŭ fiecare câte 1 fl. v. a.

Suma în banĭ incursŭ din joculŭ tombolei cu câştigulŭ tuturorŭ obiectelorŭ de către publiculŭ participantŭ a fostŭ 30 fl. 76 cr. v a.

La intrare au contribuitŭ cu câte 2 fl. v. a.: Philipoviciu medicŭ şi Danka Gyula apotecarŭ; — cu câte 1 fl. v. a.: Nicolae Cozgarea căpit. pens., Ioanŭ Florea asesorŭ, Vasilie Popŭ comerciantŭ, Ioanŭ Podgursky têmplarŭ, Ioanŭ Ciora timarŭ, Barasnyay Bella, Constantinŭ V. Popŭ, Iovianŭ Stoica de Viştŭ jude reg. pens., Konerth vĕduvă, Dr. St. Popŭ fisicŭ comit., Ioanŭ Cintea ampl. la cărţ. fund., Csato vicepretorŭ, Adolfŭ Făgărăşanŭ, Popŭ locotenentŭ, Gall Domokos jude reg., Brust Lajos, George Boeriu morarŭ, Steinburg apotecarŭ, George Golianŭ comerciante şi Iuliu Podóbă oficialŭ de poştă; — cu câte 50 cr. v. a.: Lazareviciu sublocotenentŭ, Pongratz Géza, Nagy, Hachmiller, locotenentŭ, Reichel, Sebes Ioszef, Panczél Zsigmond, Ioanŭ Munteanŭ învĕţătorŭ, Gavrilă Popŭ învĕţătorŭ, Izsák Miklos, Hermann Johann. Valeriu Poparadŭ, Ioanŭ Mureşianŭ şi Nicolae Ludu învĕţătorŭ. Suma 31 fl. v. a.

Dela privaţĭ în urma petrecerei: Gerasimŭ Grama căp. pens. 1 fl., Danielŭ Gaborŭ învĕţătorŭ 1 fl. Suma 2 fl. v. a.

Suma venitului preste totŭ: 63 fl. 86 cr. v. a., din care detrăgêndŭ spesele de 17 fl. 96 cr. v. a., rĕmâne unŭ venitŭ curatŭ de 45 fl. 50 cr. v. a., care sumă s'a înmănuatŭ spre administrare d-nei casiere a acestei reuniunĭ.

In numele reuniunei priméscă mulţămită pe acéstă cale tóte acelea p. t. dómne şi domnişóre, care au contribuitŭ cu obiecte la tombola proiectată, şi toţĭ acei p. t. domnĭ, carĭ nu mai puţinŭ au contribuitŭ cu dinariulŭ lorŭ în favorulŭ fondului reuniunei femeilorŭ gr. or. din Făgăraşŭ, cu scopulŭ de a îmbunătăţí starea miseră a scólei nóstre gr. or. de aicĭ, carea abia se mai póte susţinea.

Anastasia Popescu, preşedintă. *Nicolae Aronŭ,* secretarŭ.

——o——

ULTIME SCIRI.

Din Petersburg se anunţă: De astădată s'a ordonatŭ recrutarea a 230,000 ómenĭ, cu 6000 mai mulţĭ ca în anulŭ trecutŭ şi cu 12000 mai mulţĭ ca în anulŭ 1883.

—0—

După o versiune, ce o colportéză corespondentulŭ ḑiarului „P. Lloyd", în Berlinŭ s'ar crede că numirea lui Busch ca ambasadorŭ alŭ Germaniei în Bucurescĭ ar stá în legătură cu dorinţa Germaniei d'a face unŭ serviciu Austro-Ungariei cu ocasiunea reînoirei convenţiunei austro-române, împăcându-o astfelŭ în privinţa redicărei vamei pe cereale din partea Germaniei. Busch adecă sĕ aibă misiunea specială de a stărui pe lângă guvernulŭ românŭ în favórea Austro-Ungariei. Vomŭ vedé!

——

Scirĭ sosite în Bucurescĭ din Salonicŭ, spunŭ, că pe la mijlocuiŭ lunei lui Iuniu se aşteptă acolo isbucnirea unei rescóle bulgaro-macedonene.

——

Foile englese susţinéu, că Francia voesce sĕ iasă cu nouĕ pretensiunĭ în negociările de pace cu China şi că din acéstă causă ar fi trimisŭ nouĕ întărirĭ de trupe în China. Scirile acestea se desmintŭ acum din partea francesă cu observarea, că trimiterea de nouĕ trupe în China se face numai din causă că Chinesii mai de multe orĭ au abusatŭ de încrederea ce li s'a datŭ. Ministrulŭ de esterne Freycinet îşĭ dă tóte silinţele spre a pregăti o periodă de pace cu China de o durată câtŭ mai îndelungată. De aceea este decisŭ sĕ eviteze totŭ ce ar puté trăgăna încheerea definitivă a păcii cu China.

——

Regele Belgiei sosesce mâne în Berlin, unde petrece Rusaliile. Scopulŭ călĕtoriei lui este, ca în calitate de suveranŭ alŭ statului Congo sĕ mulţăméscă împĕratului Wilhelm şi prinţului Bismarck pentru stăruinţele lorŭ de a se forma acestŭ statŭ africanŭ. Regele Leopold va folosi ocasiunea de a intra în negoţiărĭ cu financiarĭ de căpeteniă din Berlinŭ pentru realisarea unui împrumutŭ alŭ noului statŭ Congo. Acestŭ împrumutŭ de 38 milióne francĭ se va face pentru construirea unei căi ferate care sĕ lege statulŭ Congo cu marea. Imprumutulŭ sĕ fiă pusŭ sub o garanţiă internaţională.

——o——

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Pesta, 20 Maiu. — Consiliulŭ comunalŭ alŭ Vienei a sositŭ erĭ la $7^1/_2$ cu unŭ vaporŭ specialŭ. Cu tótă plóia ce curgea, o mare mulţime de ómenĭ aşteptá sosirea óspeţilorŭ, cari au fostŭ salutaţĭ fórte simpaticŭ. In fruntea representanţei orăşenescĭ întrà primarulŭ Rath în corabiă, salutà pe cei sosiţi accentuândŭ într'ună discursŭ strălucitŭ, că capitala Ungariei a luatŭ la cunoscinţă cu bucuriă simţĕmintele frăţescĭ ale vechiului oraşŭ împĕrătescŭ şi că e însufleţită de sincere simţĕminte pentru frumósa şi înfloritórea Vienă. Primarulŭ Uhl mulţămì, pentru primirea cea surprinḑĕtorŭ amicabilă, în modŭ fórte cordialŭ. Amêndouĕ discursurile au fostŭ însoţite de „hoch" şi „eljen." După ce s'au salutatŭ reciprocŭ fórte cordialŭ, óspeţii se duseră la cuartiere.

Agram, 20 Maiu. — Preotulŭ din Bucsje, Johann Schirmer, pentru discursulŭ sĕu electoralŭ, ce l'a ţinutŭ ca candidatŭ alŭ partidei starceviciane în Brod, a fostŭ condamnatŭ la doi anĭ închisóre şi la perderea preoţiei.

——o——

DIVERSE.

Unŭ judecătorŭ ca mulţĭ alţii... — Dacă nu s'ar fi întâmplatŭ, n'ar fi de creḑutŭ. La Béziers, unŭ orăşelŭ în Franţa, esistă unŭ specimenŭ ciudatŭ de judecătorŭ de pace. Mania lui e sĕ amâne necontenitŭ procesele. Bieţii împricinaţĭ suntŭ siliţĭ sĕ aştepte multŭ timpŭ până sĕ dobêndéscă câte o nenorocită hotărîre. Advocaţii se hotărîră sĕ 'şĭ rĕsbune pe tembelulŭ judecătorŭ, şi unulŭ dintr'înşii, Serguiéres se însărcinà cu acésta. Elŭ avea unŭ procesŭ, în care se ordonase de multŭ timpŭ o espertisă, fără ca sĕ ajungă la înfăţişare. Desperatŭ de amânările suferite, ingeniosulŭ advocatŭ depuse, la ultimulŭ termenŭ, aceste conclusiunĭ în mânile judecătorului: »...Considerândŭ că au trecutŭ mai bine de patru lunĭ de când s'a depusŭ raportulŭ de către espertŭ, ceremŭ sĕ binevoéscă d. judecătorŭ de pace a declara instanţa perimată şi a se codemna la o sută lei daune-interese!« Işĭ póte închipui cineva figura representantului justiţiei la auḑulŭ acestorŭ ciudate conclusiunĭ. Elŭ a reclamatŭ Parchetului localŭ, pretinḑêndŭ că a fostŭ luatŭ în risŭ şi că maiestatea ministerului sĕu a fostŭ batjocorită. Până acum nu se scie resultatulŭ acestei ciudate întêmplărĭ.

***

Descoperirĭ archeologice. — In insula Capri, comuna Fragora, s'au descoperitŭ una din cele 12 vilas ale lui Tiberiu, despre carĭ se face menţiune în analele lui Tacitŭ. Unŭ ţĕranŭ, săpândŭ o grópă pentru irigaţiunea ţarinei sale, a datŭ peste mai multe camere construite lângă o colină. Aceste camere suntŭ construite pe acelaşĭ planŭ; unŭ coridorŭ largŭ boltitŭ le separă de colină şi le protege contra umidităţii. Construcţiunea este în pétră şi cărămiḑĭ din epoca imperielorŭ. Pĕreţii au până la 2 metri de înălţime. S'au găsitŭ pavimente în mozaicŭ albŭ; unulŭ din ele în marmoră colorată, mĕsură 4 metri 60, într'una dintre camere s'a găsitŭ fragmente purtândŭ marca Tonnei-Deficilinis-Vicanis.

***

Unŭ balŭ oficialŭ la Vashington. — Se pare, ḑice »Curierulŭ Statelorŭ-Unite,« că pe la finele balului datŭ în onorea noului preşedinte Cleveland, s'a danţatŭ puţinŭ, dar s'a bĕutŭ multă şampaniă. Mai multŭ de 6 mii butelii au fostŭ destupate. Resultatulŭ a fostŭ, că sub influinţa vinului mulţĭ dintre asistenţĭ au eşitŭ din reserva ce trebuia s'o aibă în asemenea împrejurare. In sala unde se serveau bĕuturile rĕcoritóre, funcţionarĭ, ofiţerĭ poliţienĭ, fraternisau cu paharulŭ în mână. Unii cântau, alţii strigau din tóte puterile, alţii făceau tururĭ de forţă, unulŭ dintre ei a făcutŭ turulŭ sălii în mânĭ şi cu piciórele în susŭ. La 5 óre diminéţa, pentru ca sĕ-i facă a se depărtá, li s'a stinsŭ gazulŭ.

***

Sunetele simbolice ale clopotelorŭ. — Fantasia pururea viuă a poporului însufleţeşce totŭ ce i se presintă într'unŭ modŭ prielnicŭ. Faptulŭ că esistă o scală a sunetelorŭ este ca atare cunoscută numai acelora ce se ocupă cu studiulŭ armoniei, poporulŭ însă o destinge numai prin auḑire şi lui îi rĕmâne impresiunea vagă a deosebirilorŭ ce aude de pildă între sunetulŭ unui clopotŭ şi celuilaltŭ. Poporulŭ se întreabă: de ce acea deosebire? şi fantasia, ajutată de lipsa de cunoscinţe esacte, îi rĕspunde dândŭ graiu şi înţelesŭ limbei clopotului. Aşa spune poporulŭ, că se audŭ cuvintele: Bran-cov-anu când se tragŭ clopotele dela biserira Sf. Gheorghe-Nou din Bucurescĭ. Clopotele mitropoliei din Tĕrgovişte rostescŭ cadenţatŭ numele ziditorului monăstirei de Argeş: Nea-goe. Vine apoi şi satira, care tâlcueşte limba clopotelorŭ în felulŭ ei. Aşa clopotulŭ celŭ mare alŭ mitropoliei din Bucurescĭ, cunoscêndu-şĭ posiţiunea, repetă mereu: banĭ, banĭ; ér celŭ dela biserica Săracă, conformŭ cu numele bisericei: cârpe-cârpe! In Giurgiu se află o biserică mare cu trei clopote. Celŭ dintêiŭ ḑice: baanĭ, baanĭ! celŭ de alŭ doilea ne dă sfatulŭ fórte practicŭ: dai, n'ai, dai, n'ai; adică dacă dai banĭ, n'ai, nu 'ţĭ rĕmânŭ. In sfêrşitŭ celŭ mai micŭ, fudulŭ şi mândru ḑice: cine n'are sĕ nu intre, cine n'are sĕ nu intre, grăbindu-se a le rosti cu o iuţélă nervósă! Aşa amŭ putea culege esemple numeróse din tótă ţéra, care ne-arŭ dovedi că pretutindenea găsimŭ acestŭ jocŭ bizarŭ alŭ fantasiei. Dar ceeace este mai curiosŭ, e că acestŭ fenomenŭ se regăseşce şi la multe alte popóre, la Germanĭ, Italienĭ, Francezĭ etc. Mĕ voiu mărgini a aduce numai câte unŭ esemplu din literatura acestorŭ douĕ din urmă. Giambattista Basile, autorulŭ vestitei colecţiunĭ de basme neapolitane, cunoscută supt numele de »Pentamerone«, spune în basmulŭ No. 37: „Amŭ auḑitŭ totd'auna ḑicêndu-se, că cine face bine, dobândesce bine; căcĭ şi clopotulŭ din Manfredonia ḑice: „damme, dotte«, adică: dă'mĭ mie, dau-ţie, dacă îmĭ dai, îţĭ dau. Atâta pentru Italienĭ. Intre Francezĭ, pomenescŭ pe Rabelais, ale cărui cuvinte le reproducŭ întocmai din »Gargantua«, cart. a III, cap. 27: »Escoute, dit frère Jean, l'oracle des cloches de Varenes: que disent elles?... Escoute: *marie-toy, marie-toy, marie, marie. Si tu te maries, maries, maries, très bien t'en trouveras, veras, veras; marie, marie*". Adică: »ascultă, ḑise fratele Jean, oracolulŭ clopotelorŭ din Varenes: ce ḑicŭ ele?... *mărităte-te, mărită-te mărită, mărită. Dacă te vei mărita, mărita, îţĭ va prinde fórte bine, bine, bine; mărită, mărită.*" Aşa ḑice poporulŭ şi acei ce audŭ ca poporulŭ, dar eu subscrisulŭ protestezŭ din mormêntŭ, că mi se face crudă nedreptate. — Petrus Murator, turnătorulŭ clopotului din 1667 alŭ mitropoliei din Tĕrgovişte. — (Telegr).

***

Sclavii în China. — Nu este nicĭ o familiă chineză mai avută, care sĕ n'aibă câte 20 de sclavĭ, deşi este fórte lesne d'a avea fórte bunĭ servitorĭ liberĭ. Preţulŭ unui sclavŭ variază după etatea, puterea şi frumseţa lui. In timpŭ de pace şi de prosperitate, acestŭ preţŭ se urcă până la cincĭ séu şése sute de francĭ şi chiar mai multŭ, dér în timpŭ de rĕsboiu sĕu de fómete, familiile carĭ au mai mulţĭ copii îi vêndŭ, adesea pentru unŭ pumnŭ de orezŭ. Gray citéză bande de vagabunḑĭ pe carĭ i-a vĕḑutŭ vênḑêndŭ mulţime de june fete cu câte 20 francĭ una. Elŭ a vĕḑutŭ asemenea pe Canton unŭ tată care se ruinase la jocŭ şi care şi-a vêndutŭ doi copii ce avea pentru suma de patru-sute douĕ-ḑecĭ şi cincĭ de francĭ. In generalŭ, mai înainte ca vênḑarea sĕ fie făcută, sĕ ia sclavulŭ şi se pune la încercare în timpŭ de o lună. Ceea ce se ţine mai în sémă a se sci cu siguranţă este ca elŭ sĕ nu fiă bolnavŭ de lepră, şi în scopulŭ acesta se întrebuinţéză mijloculŭ următorŭ: sclavulŭ este condusŭ într'o cameră întunecósă, preumblându-se pe dinaintea lui o flacără albastră. Décă pelea lui la lumina flacărei ia o colóre verḑue se conchide că este sănĕtos; décă ia o colóre cam roşie, atuncĭ este o dovadă că se află bolnavŭ de lepră. Sclavagiulŭ este perpetuu şi ereditarŭ. Nenorociţii carĭ se află în acéstă condiţiune n'au nicĭ chiar dreptulŭ d'a decide de sórtea copiilorŭ lorŭ, şi numai la a doua generaţiune desrobirea este de dreptŭ, dacă sclavulŭ a pututŭ sĕ adune banĭ pentru a'şĭ cumpĕra libertatea. Ei nu potŭ sĕ se înfăţişeze naintea instanţelorŭ judecătorescĭ. In fine stăpânulŭ are asupra lorŭ dreptulŭ de viaţă şi de mórte, şi se póte ḑice tóte drepturile, chiar şi dreptulŭ d'a libera pe sclavulŭ sĕu la prostituţia publică. Sclavulŭ este afară din lege. Se întêmplă adesea ca elŭ sĕ fugă. Fuga lui este semnalată din tóte părţile prin afişe cari indică etatea, figura şi costumulŭ sĕu şi recompensa făgăduită celui care 'lŭ va aduce la locuinţa lui. Aceste afişurĭ se vêdŭ lipite mai pe tóte zidurile oraşelorŭ chinese séu pe peptulŭ strigătorilorŭ publicĭ carĭ se preumblă pe uliţă ca şi aşa numiţii sandwich-men din Londra şi Paris.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 6 Maiu st. v. 1885

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	88½	89½
Renta rom. amort. (5%) . .	91¾	92¾
» convert. (6%) . .	87	88
Împr. oraş. Buc. (20 fr.) . .	30	32
Credit fonc. rural (7%) . .	101	102
» „ „ (5%) . .	85	86
» » urban (7%) . .	97½	98½
» » » (6%) . .	91	92
» » » (5%) . .	82¾	83¾
Banca națională a României	1140	—
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	309	—
« » » Națională . .	237	—
Aurŭ	10.½%	9¾
Bancnote austriace contra aurŭ	2·02	2.05

Cursulŭ la bursa de Viena

din 19 Maiu st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4% . . .	97.60
Rentă de hârtiă 5% . .	92.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	97.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	122.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	107.—
Bonurĭ rurale ungare . .	103.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.—
Bonurĭ rurale transilvane	101.10
Bonurĭ croato-slavone . .	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	96 75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.60
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	118.75
Renta de hârtiă austriacă	82.30
Renta de arg. austr. . .	82.70
Renta de aurŭ austr. . .	107 70
Losurile din 1860 . . .	138.80
Acțiunile băncei austro-ungare	859 —
Act. băncei de creditŭ ung.	287.50
Act. băncei de creditŭ austr.	287.70
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.84
Napoleon-d'orĭ	9.85½
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	60.85
Londra 10 Livres sterlinge	124.70

Cursulu pieței Braşovŭ

din 20 Maiu st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.93	Vênd.	8.95
Argint românesc	»	8.80	»	8.85
Napoleon-d'orĭ	»	9.82	»	9.84
Lire turcescĭ	»	11.10	»	11.15
Imperialĭ	»	10.10	»	10.12
Galbenĭ	»	5.80	»	5.84
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	124.—	„	125.—
Discontulŭ	»	. . . 7—10 % pe anŭ.		

Anunțămŭ acelorŭ onorațĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se abonà la fóia nóstră de aicĭ încolo că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecțiunea întrégă.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ face la 1 şi la 15 ale fie-cărei lunĭ.

Administr. „Gaz. Trans„.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
(	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vințulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Cluşiu (	10.08	5·59	9.18	
(	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mezö-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velințe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
(	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
(	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu (	8.57	5.40	7.08	
(	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vințulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
(	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vințulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovațŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
(	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.09	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
(	4.00	6.20
Glogovațŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bêrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vințulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Hațegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Banița	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Banița	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Hațegŭ	11.26
Streiu	12.06

[illegible] cele dintre liniile gróse.